

Landbruks- og matdepartementet
Postboks 8007, Dep,
0030 Oslo

Deres ref.:

Vår ref.: 2007/1212
MAB ERSM 411.0

Dato: 21.12.2007

Høringsuttalelse- forskrift om sikkerhetsmekanisme ved import av landbruksvarer fra utviklingsland

Konkurransetilsynet viser til Fornyings- og administrasjonsdepartementets brev av 6. desember 2007 med vedlagte høringsdokumenter fra Landbruks- og matdepartementet (LMD).

Bakgrunn

Regjeringen satte i november 2005 ned en arbeidsgruppe med mandat til å foreslå forenklinger og forbedringer i GSP-ordningen (General System of Preferences). Arbeidsgruppen avga sin rapport til utenriksministeren i april 2007. Stortinget debatterte rapporten 12. juni 2007 og ga der bred tilslutning til anbefalingene i rapporten. Oppfølgingen av endringene i GSP-ordningen i samsvar med rapportens anbefalinger omfatter utarbeiding av en ny forskrift om sikkerhetsmekanisme ved import av landbruksvarer fra utviklingsland. De mest sentrale anbefalingene i rapporten er de følgende:

- Ordningen med toll- og kvotefri markedsadgang for alle varer utvides fra å gjelde de 50 minst utviklede land (MUL) til også å omfatte 14 andre lavinntektsland.
- GSP-ordningens tollreduksjon økes med 20 prosentpoeng innenfor WTOs misteadgangskvoter for landbruksvarer.
- De to gjeldende forskriftene om overvåking og sikkerhetsmekanisme for landbruksvarer, fastsatt av Toll- og avgiftsdirektoratet (TAD) og LMD, endres og samles i én forskrift administrert av Statens Landbruksforvaltning.
- SLF skal løpende observere faktisk import av landbruksvarer på grunnlag av importstatistikk fra TADs database TVINN. Sikkerhetsmekanismen, i form av importstans, utløses på grunnlag av gjeldende kriterier ved faktisk observasjon av importøkning som setter markedsbalansen i fare.

I forskriftsutkastet foreslås det at det fortsatt skal være en sikkerhetsmekanisme for alle landbruksvarer innenfor GSP-ordningen. En slik sikkerhetsmekanisme foreslås utformet slik at Kongen i statsråd har mulighet til å begrense importen av bestemte landbruksvarer dersom importen skaper uheldige virkninger for norsk landbruksproduksjon. Utløsning av sikkerhetsmekanismen knyttes til om import av landbruksvarer som er gitt GSP-preferansetoll fører til en vesentlig markedsforstyrrelse. For landbruksvarer som er omfattet av en målprisordning innebærer vesentlig markedsforstyrrelse at GSP-import medfører at målprisene ikke kan nås. Videre foreslås det at ordningen med GSP-innførselstillatelse bare videreføres for produktene korn, mel og kraftfôrråvarer, men der SLF følger med på importutviklingen under GSP-ordningen også for andre landbruksvarer.

Konkurransetilsynets merknader

Tilsynet er oppmerksomt på at norsk landbruksnæring har behov for en sikkerhetsmekanisme som kan beskytte innenlands produksjon ved en uventet stor økning av import under GSP-ordningen av en eller flere importbeskyttede landbruksvarer. Utvidelsen av nulltollgruppen til også å gjelde 12 lavere mellominntektsland kan i så måte bidra til å øke behovet for at myndighetene har tilgang til en slik sikkerhetsmekanisme.

Tilsynet ser det som positivt at den automatiske utstedelsen av importtillatelser etter TAD-forskriften opphører og at det ikke lenger benyttes en ordning med at et indikativt tak på importen kan brukes til å stanse import av visse landbruksvarer under GSP-ordningen. Tilsynet vurderer at det trolig er tilstrekkelig at det foreligger en sikkerhetsmekanisme som kan brukes dersom import under GSP-ordningen skulle føre til vesentlige markedsforstyrrelser. Bruk av indikativt tak kan etter tilsynets oppfatning skape unødvendige informasjonsproblemer, usikkerhet og risiko for aktører som benytter ordningen. Videre kan opphevelsen av bruken av automatiske importtillatelser medføre lavere administrasjonskostnader. I den forbindelse reiser tilsynet spørsmål ved om det også burde blitt vurdert å ikke videreføre ordningen med GSP-tillatelser for korn, mel og kraftfôrråvarer omfattet av nulltollordningen.

Sikkerhetsmekanismer av den type som foreslås vil etter tilsynets vurdering kunne skape usikkerhet om de faktiske mulighetene for å kunne eksportere landbruksprodukter til Norge. En slik usikkerhet vil igjen kunne undergrave hensikten bak deler av GSP-ordningen, det vil si å oppnå økt import av landbruksvarer fra de fattigste landene. For i størst mulig grad å unngå slike uheldige effekter av en sikkerhetsmekanisme er det derfor viktig at mekanismen og GSP-ordningen for øvrig utformes til å bli mest mulig gjennomiktig og forutsigbar.

Som et eksempel på dette kan det være viktig å synliggjøre overfor norske og utenlandske markedsaktører nulltollandenes preferanser i markedsordningen for korn, der import av korn fra landene i ordningen minst kan utgjøre hele Norges importbehov uten at det er fare for at sikkerhetsmekanismen trer i kraft. Etter tilsynets vurdering er dette en kraftfull mekanisme som gir GSP-land muligheter til å kunne eksportere betydelige kvanta av korn, mel og kraftfôrråvarer til Norge.

Med hilsen

Magnus Gabrielsen (e.f.)
seksjonsleder

Erlend Smedsdal
seniorrådgiver

Kopi: Fornyings- og administrasjonsdepartementet, postboks 8004 Dep, 0030 Oslo